

Herman Batist: 'Onderaannemers

Onderaannemers in de kassenbouw staan zelden in de schijnwerpers. Voor en tijdens de bouw zijn het echter onmisbare partners voor zowel hoofdaannemer als teler. Volgens onderaannemer Batist uit Wateringen maakt zijn branche een sterke ontwikkeling door. Nieuwkomers hebben het daar moeilijk mee.

Onderaannemer Herman Batist (links) en voorman Jan Small: "Onze mensen staan dagelijks in de bagger en op de plank."

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN De bedrijfsuitbreiding van plantenkwekerij Gebroeders Blom in Aalsmeer vordert gestaag. Met behulp van drie beglaasmachines monteren medewerkers van Herman Batist het kunststof dek. Zelf kijkt hij kritisch toe vanaf de grond. "Het ziet er goed uit, ze hebben de vaart er in", merkt hij op. Nadat hij met voorman Jan Small wat zaken heeft afgestemd, is de Westlandse ondernemer klaar voor het gesprek.

Vroegtijdig meedenken

"Wij werken structureel samen met zeven of acht hoofdaannemers in de kassenbouw", steekt Batist van wal. "De opdrachten verschillen nogal van karakter, maar breedkappers en speciale projecten, zoals tuincentra, vormen onze specialiteit. Zowel qua bouwen als beglazen, want wij beheersen meerdere disciplines."

De onderaannemer ziet zijn rol breder dan 'u vraagt, wij draaien'. "Vaak worden wij al in de bestekfase gevraagd om mee te denken", verduidelijkt hij. "Niet alleen qua planning, maar ook qua techniek en organisatie. Het aanleggen van een rijplatenbaan, openhouden van doorrijvakken en aangeven van de stroompunten bespoedigen de voortgang.

Als de zaken tijdens de bouw niet goed voor elkaar zijn, kan dat extra tijd en handenvol geld kosten. Het is nu eenmaal een feit dat onderaannemers de meeste praktijkervaring hebben. Op zich is dat niet verwonderlijk. Onze mensen staan dagelijks in de bagger en op de plank. Figuurlijk dan, want zoals je ziet heeft de plank plaats gemaakt voor hydraulische hoogwerkers. Veel tekenaars van kassenbouwers missen die praktijkervaring. Zij komen rechtstreeks vanuit de schoolbanken achter de teken tafel. Voor een optimaal eindresultaat is de inbreng van ervaren bouwers en beglazers essentieel."

Groter en complexer

Ervaren bouwers en beglazers huurt de hoofdaannemer meestal in. Tot voordeel van Batist, die zo een goed lopend bedrijf heeft opgebouwd. Hij begon op zijn dertiende jaar en heeft alles aangepakt. "In 1983 werd ik zelfstandig met een kleine ploeg", blikt hij terug.

"Nu zit ik overwegend op kantoor en bij

hebben de meeste praktijkervaring'

klanten, of loop ik de projecten af. Het bedrijf is groter en complexer geworden. Er is onder andere veel arbowetgeving op ons af gekomen. Ook in de materialen en maatvoering is veel veranderd. Door de enorme ruiten en pothoogtes moet je wel met machines werken. Het is gewoonweg niet meer omhoog te tillen. Daar moest iedereen erg aan wennen, maar het werk is er wel een stuk veiliger door geworden."

Jan Small is inmiddels aangeschoven en knikt instemmend. Ook hij draait al van jongs af aan mee in de kassenbouw. "Dankzij de mechanisatie is het nog op te brengen", zegt hij. "Vroeger waren bouwers en beglazers op hun 45-ste finaal versleten. Tegenwoordig houden we het langer vol, al blijft het zwaar werk. Maar ik moet er niet aan denken om nu al achter de geraniums te zitten."

Pleidooi voor gehard glas

Batist is blij mee met de sterk toegenomen mechanisatie. Bouwers en beglazers

hebben namelijk veel moeite om hun geleerden met jong talent te versterken. Hij wijt het gebrek aan instroom mede aan de steeds grotere en zwaardere ruiten die in de glastuinbouw worden toegepast.

"Jongeren snappen heel goed dat daar risico's aan verbonden zijn", zegt de Wateringer. "We hebben dus een imago-probleem. Ik pleit al zeven of acht jaar voor het gebruik van gehard glas. Dat is weliswaar duurder, maar ook een stuk veiliger. Bovendien beperkt het eventuele gevolgschade aan het dek, schermdoek en gewas. Het is jammer dat gehard glas nog steeds niet verplicht is."

De zoons van beide bouwveteranen hebben zich daar echter niet door laten weerhouden. Ze werken allebei al jaren mee in het bedrijf en daar zijn de heren best trots op. "Als leren niet je sterkste kant is, kun je in de kassenbouw goed verdienen", zegt Small. "Zolang je de handen maar uit de mouwen wilt steken. Dat heeft die jongen van me goed begrepen."

Ondanks moderne machines blijft het bouwen en beglazen zwaar werk.

Professionaliteit omhoog

Door alle investeringen in machines wordt er met minder mensen meer werk verzet. Het aantal onderaannemers is flink afgenomen en voor nieuwkomers wordt de drempel steeds hoger. De professionaliteit van de overblijvers is duidelijk toegenomen. Batist is sinds 2004 VCA** gecertificeerd. Bovendien zijn alle medewerkers opgeleid in de omgang met hoogwerkers en eveneens VCA gecertificeerd. Sommigen hebben ook een cursus bedrijfshulpverlening en EHBO doorlopen.

Door deze ontwikkeling heeft het bedrijf ook meer organisatorische taken naar zich toe kunnen trekken. "Tijdens de bouw hebben we een spilfunctie tussen kassenbouwer en teler", aldus Batist. "We sturen regelmatig andere onderaannemers aan. Dat gaat meestal erg goed. Wij kennen het project vanaf het begin, kennen de plannings en weten waar mogelijke knelpunten zitten. Voorzien we problemen, dan kaarten we dat aan, zodat er op tijd kan worden overlegd en bijgestuurd. Dat heeft het werk interessanter gemaakt."

14 jaar NVOK, branchevereniging van onderaannemers

Onderaannemers in de kassenbouw hebben sinds veertien jaar hun eigen branchevereniging: de Nederlandse Vereniging van Onderaannemers in de Kassenbouw. De NVOK behartigt de algemene belangen van haar leden en begeleidt hen bij ingrijpende veranderingen in de bedrijfsvoering.

De aanleiding voor de oprichting van de NVOK was tweeledig. Enerzijds dwong de veranderende bedrijfsstructuur van de glastuinbouw onderaannemers tot grote investeringen in machines en andere hulpmiddelen. Anderzijds noopte wetgeving inzake veiligheid en arbeidsomstandigheden de bedrijfstak tot ingrijpende aanpassingen van hun werkwijze. Van oudsher kenden onderaannemers in de kassenbouw lange werkweken en kleine marges, in combinatie met lage investeringen en afschrijvingen. Arbeidsomstandigheden en veiligheid hadden weinig prioriteit.

Doelstellingen

In het algemeen beijvert de NVOK zich voor alle zaken die collectief beter en sneller zijn te realiseren dan individueel. Bij de oprichtingsvergadering zijn de volgende doelstellingen geformuleerd, die nog steeds van kracht zijn:

- verbetering van de onderlinge samenwerking tussen onderaannemers;
- verbetering van het imago van de kassenbouw;
- verbetering van arbeidsomstandigheden;
- collectieve inkoop van goederen en diensten voor gereduceerde prijzen;
- verbetering van de dienstverlening aan en samenwerking met opdrachtgevers;
- gezamenlijke ontwikkeling van machines ter verbetering van productiviteit en veiligheid.

De vereniging telt momenteel 32 leden. Zij houden zich bezig met funderingstechniek, kassenbouw, beglazing en scherminstallatie. Namens hen is de NVOK gesprekspartner van tal van brancheorganisaties, banken en verzekeraars, arbeidsinspectie, adviesbureaus en toeleveranciers.

Meer informatie is te vinden op www.nvok.nl.

SAMENVATTING

Onderaannemers in de kassenbouw spelen een sleutelrol in de realisatie van projecten. Hun kennis en praktijkervaring is voor hoofdaannemers zeer waardevol. Onderaannemers hebben het afgelopen decennium een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Mechanisatie, veiligheid, professionalisering en schaalvergroting spelen daarin een belangrijke rol.